

Nr 148.

Godkänd av första kammaren den 16 april 1926.

Godkänd av andra kammaren den 16 april 1926.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(Bankoutskottets utlåtanden nr 24 och 30.)

Till Konungen.

Riksdagen får härmed anmäla följande beslut rörande pensioner och understöd.

A. **Civila pensionsväsendet.**

1:o.

I en till riksdagen avlåten, den 12 sistlidna februari dagtecknad proposition nr 87 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förra föreståndarinnan vid arbetsstugan i Korpilombolo *Elsa Henrika Onnela* må förklaras berättigad att, räknat från och med den 1 juli 1924, komma i åtnjutande av tjänstepension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. på villkor, som Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Såsom statskontoret erinrar, har vid utbetalning av statsbidrag till *Elsa Henrika Onnela*s avlöning avdrag gjorts, motsvarande den pensionsavgift, som skulle hava påvilat henne, därest hon varit delägare i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. Med hänsyn härtill och då det

synes vara billigt, att Elsa Henrika Onnela beredes pension genom statsmakternas försorg, finner riksdagen sig böra medgiva, att hon tillerkännes sådan från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. i enlighet med de grunder, anstalten föreslagit, detta dock under den förutsättning att stiftelsen Norrbottens läns arbetsstugor enligt åtagande erlägger erforderlig engångsavgift för henne.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition av riksdagen bifallits.

2:o.

I punkten 5:o av en till riksdagen den 20 februari 1926 avlåten proposition nr 166¹ har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* förklara den omständigheten, att järnvägsarbetaren *Klas Johan Edvard Söder* icke uppnått härför stadgad levnadsålder, icke utgöra hinder för honom att vid avgången ur statens järnvägars tjänst erhålla en årlig pension av 450 kronor, att utgå i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning, *dels ock* medgiva, att den *Söder* sålunda tillkommande pensionen skall i avseende å tilläggförmåner så anses, som hade den i vanlig ordning beviljats av järnvägsstyrelsen enligt föreskrifterna i nyssnämnda kungörelse.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

3:o.

I en till riksdagen avlåten, den 29 januari 1926 dagtecknad proposition nr 64 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att mästaren vid mynt- och justeringsverket *Carl Alfred Sjöblom* må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller entledigande från sin befattning vid verket, under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension av 2,400 kronor, att utgå av sjunde huvudtitelns reservationsanslag till bestridande av de med mynt- och justeringsverkets drift förenade kostnader.

Då *Sjögren*, som numera uppnått 72 års ålder, under nära 51 år varit anställd i statens tjänst, finner riksdagen goda skäl föreligga för att åt honom bereda pension. Mot det i sådant avseende föreslagna beloppet har riksdagen icke funnit anledning till erinran. Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

¹ Beträffande punkterna 1:o—4:o av prop. nr 166, se riksdagens skrivelse nr 149, punkterna 26:o—29:o.

4:o.

I punkt 2:o av nyssnämnda proposition nr 64 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan *Gunilla Andersson Grönlund, född Månsson*, må från och med månaden näst efter den, då hon lämnar sin anställning vid tullkammaren i Hälsingborg, under sin återstående livstid uppbära ett årligt understöd av 696 kronor, att utgå av tullmedel.

Riksdagen biträder Eders Kungl. Maj:ts förslag om beredande av understöd åt städerskan Grönlund och finner icke anledning till erinran mot det föreslagna understödsbeloppet, som beräknats i enlighet med de grunder, vilka numera torde böra tillämpas vid beviljande av pension eller understöd av här ifrågavarande art.

Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

B. Militära pensionsväsendet.

5:o.

I en till riksdagen den 29 januari 1926 avlåten proposition nr 57 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att verkmästaren å månadslönarstat vid flottans varv i Karlskrona *Victor Henrik Svensson* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 1,155 kronor 60 öre, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, som står i överensstämmelse med av riksdagen tidigare i liknande fall tillämpade grunder, har icke givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

6:o.

I punkt 2:o av samma proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att mästaren å månadslönarstat vid flottans varv i Stockholm *Johan Viktor Emanuel Sandberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han, efter uppnådd pensionsålder, erhåller avsked med pension, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 910 kronor, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Under hänvisning till av riksdagen tidigare i ett flertal likartade fall

meddelade beslut får riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

7:o.

Under punkt 3:o av samma proposition nr 57 ha Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre maskinisten vid flottans stations i Karlskrona ångkvarns- och bageriinrättning, förre mästaren å månadslönarstat *Anton August Djuréen* må från och med den 1 oktober 1925 under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 910 kronor, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Vid granskning av Eders Kungl. Maj:ts förslag, vilket står i överensstämmelse med tidigare beslut av riksdagen i likartade fall, har riksdagen icke funnit anledning till erinran mot detsamma, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

8:o.

I en till riksdagen den 12 februari 1926 avlåten proposition nr 91 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att envar av verkmästarna å månadslönarstat vid flottans varv i Karlskrona *Karl Aldo Fransson Liljegren, Anton Adolf Carlsson Windahl, Victor Olsson* och *Oscar Andersson* må från och månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 1,155 kronor 60 öre, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Riksdagen vill erinra, att riksdagen tidigare i åtskilliga fall beviljat verkmästare å månadslönarstat vid flottans varv i Karlskrona pensionsförbättring efter samma grunder, som i propositionen föreslås. Vid granskning av Eders Kungl. Maj:ts här ifrågavarande förslag har riksdagen icke funnit anledning till erinran, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

9:o.

I en till riksdagen avlåten, den 5 februari 1926 dagtecknad proposition nr 78 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till *Helge Natanael Andersson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring —

från och med den 1 januari 1926 från beväringsskorpens invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Riksdagen vill erinra, att riksdagen tidigare i åtskilliga fall meddelat dispens från de i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgade preskriptionsbestämmelserna. Såsom föredragande departementschefen framhållit, har efter den år 1920 vidtagna utsträckningen av preskriptionstiden från två år till tre år dylik dispens i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämmelsen underkastade fall, i vilka anspråket på ersättning likväl gjorts gällande inom den tid, som sedermera stadgats, eller tre år. Med hänsyn härtill har riksdagen hyst tvekan om lämpligheten att i det nu förevarande fallet medgiva undantag från sålunda tillämpad praxis. Då riksdagen detta oaktat funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, har riksdagen ansett sig böra framhålla, att denna ståndpunkt föranletts av det i propositionen jämväl berörda förhållandet, att enligt vad omständigheterna synts giva vid handen särskild undersökning enligt 11 § i förberörda förordning bort äga rum men av vederbörande militärbefäl underlåtit.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition vunnit riksdagens bifall.

10:o.

I en till riksdagen avlåten, den 5 februari 1926 dagtecknad proposition nr 79 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att i anledning av underofficerskorpralen *John Timus Anderssons* död på grund av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, må — utan hinder av att dödsfallet inträffat, sedan mer än två år förflutit från det sjukdomen yppades, ävensom att framställning om ersättning icke gjorts inom föreskriven tid — från beväringsskorpens invalid- och pensionsfond utgivas livränta till Anderssons minderåriga dotter *Ruth Majken Gunhild* enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

11:o.

I en till riksdagen avlåten, den 25 sistlidna februari dagtecknad proposition nr 188 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till förre värnpliktige *Ernst Atte Langström* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit

gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1926 från beväringensmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, har Langström icke inom föreskriven tid gjort framställning om ersättning i anledning av den sjukdom han ådragit sig under sin militärtjänstgöring. På sätt under punkten 9:o här ovan erinrats, har efter den år 1920 beslutade utsträckningen av preskriptionstiden enligt förordningen den 18 juni 1909 dispens i förevarande hänseende i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämmelsen underkastade fall, i vilka anspråket på ersättning likväl gjorts gällande inom den tid, som sedermera stadgats, eller alltså tre år. I några fall hava emellertid särskilda omständigheter ansetts böra föranleda till dispens, oaktat även sistnämnda tid överskridits. Så har nämligen skett, då omständigheterna givit vid handen, att sådan undersökning, varom förmåles i 11 § av förordningen den 18 juni 1909, bort äga rum. Den i förevarande ärende verkställda utredningen synes ådagalägga, att Langströms hälsotillstånd vid tiden för hemförlovningen bort giva anledning till dylik undersökning. På grund härav och då, enligt vad riksförsäkringsanstalten i ärendet meddelat, Langströms sjukdom uppkommit under sådana förhållanden, att ersättning enligt bestämmelserna i sistnämnda förordning kunnat tillerkännas honom, därest framställning om ersättning gjorts inom föreskriven tid, finner riksdagen i likhet med departementschefen det vara billigt, att han kommer i åtnjutande av ersättning enligt i förordningen angivna grunder. Ersättningen har anvisats att utgå från och med den 1 januari 1926.

Aberopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

12:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II: 114) har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att till värnpliktige nr M 37 201/1915 *Oskar Ernst Isaksson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från beväringensmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad».

Av utredningen i ärendet framgår, att riksförsäkringsanstalten ansett det icke vara uteslutet, att Isakssons militärtjänstgöring bidragit till hans sjukdom samt att han sålunda skulle hava varit berättigad till ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, därest framställning om sådan

ersättning blivit gjord inom föreskriven tid eller inom två år efter det sjukdomen yppats. Av utredningen inhämtas vidare, att sjukdomen yppats under Isakssons militärtjänstgöring den 2 november 1915—6 september 1916 men att framställning om ersättning gjorts först den 13 maj 1925.

Såsom arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse i avgivna yttranden erinrat, har riksdagen tidigare i vissa fall, där anledning funnits att antaga att militärtjänstgöringen bidragit till sjukdomens uppkomst eller utveckling samt ömmande omständigheter i övrigt förelegat, medgivit utbetalande av ersättning i enlighet med förordningens föreskrifter utan hinder av däri stadgade preskriptionsbestämmelser. På sätt riksdagen i annat sammanhang framhållit, har emellertid, efter år 1920 beslutad utsträckning av preskriptionstiden från två år till tre år, dylik dispens i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämmelsen underkastade fall, där anspråk på ersättning likväl gjorts gällande inom den sedermera stadgade tiden eller tre år. Så har i detta fall icke ägt rum. Riksdagen har emellertid funnit ett särskilt skäl att det oaktat medgiva undantag i förevarande fall uti den omständigheten, att, ehuruväl Isakssons sjukdom kommit i dagen redan under militärtjänstgöringen, dess art dock konstaterats först år 1924 samt att med hänsyn härtill delade meningar yppats inom riksförsäkringsanstalten beträffande frågan, huruvida vid tiden för framställningens ingivande rätten till ersättning varit förverkad.

Riksdagen har sålunda ansett sig böra medgiva, att Isaksson må utan hinder av att framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid erhålla den ersättning, vartill han enligt grunderna för ovanberörda förordning den 18 juni 1909 må finnas berättigad. Ersättning, som kan varda beviljad, bör utgå för tiden från och med den 1 januari 1926.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av förevarande motion medgivit, att till förre värnpliktige nr M 37 201/1915 Oskar Ernst Isaksson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1926 från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

13:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:170) har hemställts, »att riksdagen må av billighetsskäl tillerkänna förre soldaten *Johan Ljung* ett årligt understöd av 300 kronor».

Att såsom i motionen ifrågasatts tillerkänna Ljung i hans egenskap av f. d. soldat understöd av statsmedel finner riksdagen sig icke kunna medgiva. Emellertid har riksdagen i vissa fall, där ömmande omständig-

heter ansetts föreligga, förklarar båtsmän eller indelta soldater berättigade till underhåll från Vadstena krigsmanhuskassa, oaktat de icke tjänat kronan under den tid, som är föreskriven för en dylik förmån. Med hänsyn till Ljungs tjänstetid och övriga åberopade omständigheter har riksdagen funnit skäl lämna ett medgivande av nu antydd art. Den ifrågakommande förmånen bör utgå från och med den 1 juli 1926.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen i anledning av förevarande motion medgivit, att förre soldaten vid Hälsinge regemente Johan Ljung må från och med den 1 juli 1926 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder, som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.

14:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:171) har hemställts, »att förre husaren vid Sandby skvadron av kungl. skånska husarregementet *Nils Svensson Kilman* måtte tilldelas ett årligt understöd av 600 kronor».

På grund av de i ärendet åberopade omständigheterna har riksdagen ansett sig böra medgiva, att *Kilman* beredes underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa såsom om han i avseende å tjänstetiden uppfyllt villkoren för sådan förmån. Riksdagen får sålunda, under hänvisning jämväl till vad under nästföregående punkt anförts, anmäla, att riksdagen i anledning av förevarande motion medgivit, att förre husaren vid skånska husarregementet *Nils Svensson Kilman* må från och med den 1 juli 1926 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder, som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.

15:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:167) har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja förre soldaten *Andreas Ågren* under hans återstående livstid ett årligt understöd av 450 kronor att utgå från den 1 juli 1926».

Att såsom i motionen ifrågasatts tilldela *Ågren* i hans egenskap av förutvarande soldat understöd av statsmedel har riksdagen ansett icke böra ifrågakomma. Med hänsyn till *Ågrens* tjänstetid och övriga i ärendet åberopade omständigheter har riksdagen emellertid funnit sig böra medgiva, att *Ågren* beredes underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, oaktat han icke tjänat kronan under den tid, som är föreskriven för en dylik förmån. Detta underhåll har beviljats att utgå från och med den 1 juli 1926.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av förevarande motion medgivit, att förre soldaten vid Upplands regemente *Andreas Ågren* må från och med den 1 juli 1926 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder, som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. försvarsdepartementet.

16:o.

I en till riksdagen den 29 januari 1926 avlåten proposition nr 56 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. tygförvaltaren av 1:a klassen vid artilleriets fabriker och tyganstalter *Carl Richard Mohlin* må från och med den 21 mars 1925 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 1,450 kronor för år räknat, att utgå från allmänna indragningsstaten och åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, att Mohlin beredes pensionsförhöjning till belopp av 1,450 kronor för år, att liksom honom tillkommande pension å allmänna indragningsstaten utgå från och med den 21 mars 1925.

Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

17:o.

I en till riksdagen avlåten, den 12 februari 1926 dagtecknad proposition nr 127 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att det änkan *Klara Sofia Nilsson* jämlikt högsta domstolens utslag den 23 december 1925 tillerkända skadestånd å 100 kronor för månad, att utgå från den 5 maj 1923 under hennes återstående livstid, så länge hon lever ogift, må bestridas från anslaget till allmänna indragningsstaten, med iakttagande av att å nämnda skadeståndsbelopp icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser tillkommer pensionstagare.

Riksdagen har på de i propositionen anförda skälen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

18:o.

I en till riksdagen avlåten, den 12 februari 1926 dagtecknad proposition nr 128 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, under punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att förre förmannen vid Upplands infanteriregementes skomakerverkstad *Johan Emanuel Nydén* må

från och med den 1 maj 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,020 kronor.

Riksdagen anser sig böra medgiva, att pension beredes förre skomakeri-förmannen Nydén. De grunder, efter vilka pensionsbeloppet avpassats, finner riksdagen böra komma i tillämpning vid beviljande av pension till befattningshavare i den ställning, varom här är fråga. Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

19:o.

I punkt 2:o av samma proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid ammunitionsfabriken *Frey Teodor Sandberg* må från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 960 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får på grund härav anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

20:o.

I punkt 3:o av förevarande proposition nr 128 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre skomakeriarbetaren vid Göta artilleriregementes intendenturverkstäder *August Andersson Sundqvist* må från och med den 1 november 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Då riksdagen tidigare i vissa fall medgivit tillgodoräknande i pensions-hänseende av tid, varunder arbetare vid arméns verkstäder under förhål-landen, liknande de här förevarande, utfört arbete för statens räkning utan att hava varit direkt anställda vid vederbörande truppförband, anser riksdagen skäl föreligga att bevilja pension åt förre skomakeriarbetaren Sundqvist. Riksdagen, som beträffande det föreslagna pensionsbeloppet ej funnit anledning till erinran, får alltså anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifråga-varande framställning vunnit riksdagens bifall.

21:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 4:o av ifrågavarande proposition före-slagit riksdagen medgiva, att förre skrädderiarbetaren vid livregementets grenadjärers intendenturverkstäder *Anders Bergqvist* må från och med den 1 juli 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 768 kronor.

Ehuruväl Bergqvist, såsom av utredningen framgår, lämnat sin anställning i statens tjänst redan för omkring 10 år sedan, har riksdagen ansett hinder icke böra möta för beviljande av pension, enär han vid avgången ur tjänst uppnått 69 års ålder. Då riksdagen ej heller funnit anledning

till erinran mot det föreslagna pensionsbeloppet, får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

22:o.

Under punkten 5:o av förevarande proposition nr 128 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid Åkers krutbruk *August Niklas Karlsson* må från och med den 1 juni 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 960 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

23:o.

I punkten 6:o av förevarande proposition nr 128 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att sömmerskan vid Norrlands dragonregementes reparationsverkstäder, änkan *Selma Dorotea Hed, född Persson*, må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Med hänsyn till riksdagens beslut under senare år i åtskilliga liknande fall har riksdagen intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

24:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 7:o av samma proposition föreslagit riksdagen medgiva, att sömmerskan vid Göta livgardes intendenturverkstäder *Katarina Vilhelmina Edling* må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

25:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 8:o av ifrågavarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att tvättförestånderskan vid Norrlands artilleriregemente, änkan *Gustava Molander, född Andersson*, må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Enligt grunder, som under senare år i vissa liknande fall tillämpats, har pension åt kvinnliga daglönare och med dem jämförliga befattningshavare pläгат avpassas med hänsyn till tjänstårens antal på sådant sätt, att pensionen vid 25 tjänstår bestämts till 400 kronor. Vid större antal

tjänstår har pensionsbeloppet ökat med 10 kronor för varje överskjutande år medan å andra sidan vid lägre antal tjänstår beloppet reducerats med 10 kronor för varje felande år. Med tillämpning i förevarande fall av samma grunder skulle pensionsbeloppet, då änkan Molander har 20 tjänstår, sättas till 350 kronor, vilken summa efter omräkning till ny pension motsvaras av ett pensionsbelopp å 732 kronor. Till stöd för ett högre pensionsbelopp har i detta fall åberopats, att änkan Molander utfört sitt tvättarbete vid Norrlands artilleriregemente i egenskap av förestånderska för regementets tvättinrättning. Då riksdagen emellertid anser, att å andra sidan viss hänsyn bör tagas till henne tillkommande änkepension å 230 kronor årligen, har riksdagen funnit sig icke böra bevilja högre pensionsbelopp än nyss nämnts eller 732 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, medgivit, att tvättförestånderskan vid Norrlands artilleriregemente, änkan Gustava Molander, född Andersson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 732 kronor.

26:o.

Under punkten 9:o av ifrågavarande proposition nr 128 har Eders Kungl. Maj:ts slutligen föreslagit riksdagen medgiva, att maskinisten vid ridskolan *Per Johan Söderström* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,284 kronor.

Riksdagen medgiver, att Söderström efter avgång ur tjänst beredes pension av statsmedel. Vad angår pensionsbeloppet, har riksdagen ansett lämpligt att jämväl i detta fall — liksom i vissa övriga av de i förevarande proposition behandlade pensionsärendena — utgå från de grunder, som numera gälla beträffande pensionering av viss icke-ordinarie personal vid hingstdepåerna, så mycket hellre som Söderström under en följd av år haft anställning vid Strömsholms hingstdepå. Då Söderströms befattning såsom maskinist vid ridskolan lär kunna i pensionshänseende anses likvärdig med befattning såsom körmästare och fodermarsk och Söderström får anses hava 35 för pension beräkneliga tjänstår, har pensionen enligt nyssnämnda grunder bestämts till 1,020 kronor årligen eller samma belopp, som under punkten 18:o här ovan medgivits för förre skomakeriförmannen J. E. Nydén.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att maskinisten vid ridskolan *Per Johan Söderström* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid skolan, under sin

återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,020 kronor.

27:o.

I en till riksdagen avlåten, den 25 sistlidna februari dagtecknad proposition nr 160 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkt 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att envar av daglönarna vid flottans varv i Stockholm *Johan Alfred Lindeberg* och *Karl Leonard Hultberg* må från och med dagen näst efter den, varunder han erhållit avsked från sin anställning vid varvet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot förevarande förslag, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning.

28:o.

Eders Kungl. Maj:t har vidare i punkt 2:o av förenämnda proposition nr 160 föreslagit riksdagen medgiva, att förre daglönaren vid flottans varv i Karlskrona *Peter Johan Olsson* må från och med dagen näst efter den, varunder han erhållit avsked från sin anställning vid varvet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

29:o.

I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 3:o av nyssnämnda proposition framställda förslag och med hänvisning till den i propositionen lämnade utredningen i förevarande ärende får riksdagen anmäla, att riksdagen medgivit, att daglönaren vid marinens centrala beklädnadsverkstad *Axelina Hedvig Sofia Trulsson* må från och med dagen näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid verkstaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 768 kronor.

30:o.

I en till riksdagen avlåten, den 25 sistlidna februari dagtecknad proposition nr 162 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att envar av nedannämnda, vid Karlsborgs fästningsbyggnad anställda arbetare må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning i statens tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension med följande belopp, nämligen *Karl Gustafsson* och

Karl August Helge vardera med så stort belopp, att pensionen jämte honom förut tillerkänd pension uppgår till 996 kronor, *Viktor Kjellberg* med 852 kronor, *Emil Lidén* med 852 kronor, *Gottfrid Karlsson* med 792 kronor, *Karl Leonard Stark* med 996 kronor, *August Andersson* med 900 kronor, *Herman Sanfrid Angel Forsell* med 900 kronor och *Johan Gustaf Gustafsson* med 852 kronor.

Med hänsyn till den i ärendet förebragta utredningen finner sig riksdagen böra medgiva, att arbetarna *Karl Gustafsson* och *Karl August Helge* må komma i åtnjutande av förhöjning i dem förut av riksdagen beviljade pensioner, ävensom att övriga här ovan omförmälda arbetare erhålla pension, då de lämna tjänsten. I avseende å beloppens storlek har riksdagen icke funnit något att erinra mot statskontorets av departementschefen biträdda förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning av riksdagen bifallits.

31:o.

Under punkt 2:o av förenämnda proposition nr 162 föreslår Eders Kungl. Maj:t, att riksdagen må medgiva, att förmanen vid Karlsborgs fästningsbyggnad, kakelugnsmakar- och sotarmästaren *Carl Gustaf Larsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid fästningsbyggnaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

På grund av vad i ärendet förekommit anser riksdagen det vara med billighet överensstämmande, att ett årligt understöd av statsmedel beredes *Larsson* och har riksdagen funnit sig böra biträda det förslag i berörda avseende, som innehålles i propositionen.

Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

32:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår vidare i punkt 3:o av berörda proposition nr 162, att riksdagen må medgiva, att förre arbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning *Edvard Andersson* må från och med den 1 november 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning.

33:o.

I punkt 4:o av meranämnda proposition nr 162 föreslås vidare, att riksdagen må medgiva, att arbetaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm verkstadsavdelning *Carl Johan Juhlin* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid inten-

denturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot ifrågavarande förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

34:o.

Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkt 5:o av nyssnämnda proposition föreslagit riksdagen medgiva, att skomakeriarbetaren vid Svea livgardes intendenturverkstäder *Johan Moberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning.

35:o.

Under punkt 6:o av ovanberörda proposition nr 162 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vardera av arbetarna vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning, förmannen *Nils Oscar Andersson* och *Andreas Andersson Bäck* må från och med månaden näst efter den, då han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, Andersson av 1,224 kronor och Bäck av 948 kronor; samt att envar av förutvarande arbetarna vid samma förvaltning *Joel Håkansson*, *Sven Svensson* och *Sven Olsson* må från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, Håkansson av 852 kronor, Svensson av 792 kronor och Olsson av 732 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts berörda framställning.

36:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II : 67) har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva sergeanten i kungl. Smålands husarregemente *Carl Oskar Ragnar*, vid erhållet avsked, pension å allmänna indragningsstaten i likhet med den, som tillfaller sergeant på stat».

Såsom av utredningen i ärendet framgår, har Ragnar varit i krigstjänst under mer än 33 år, varav över 23 år såsom fast anställd vid Smålands husarregemente, och därvid alltsedan början av år 1908 fullgjort göromål, vilka ansetts i vissa avseenden kunna jämföras med dem, som åligga underofficer på stat. Under sådana förhållanden finner riksdagen i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna det vara billigt, att Ragnar efter avgång ur tjänst tillerkännes någon pension utöver honom författningsenligt tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa. Beträffande storleken av den pension, som synes böra beredas Ragnar, har riksdagen intet att erinra mot det av statskontoret i avgivet utlåtande tillstyrkta beloppet 1,116 kronor. Riksdagen anser i likhet med statskontoret det

vara riktigast, att — liksom tidigare i liknande fall pläгат ske — i pensionsbeloppet inräknas det underhållsbelopp, som må tillkomma Ragnar från Vadstena krigsmanshuskassa. Pensionen har beviljats från allmänna indragningsstaten att utgå från och med månaden näst efter den, vari Ragnar erhåller avsked från sin beställning.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av förevarande motion medgivit, att hovslagarfuriren av första klass vid Smålands husarregemente, sergeanten i regementet Carl Oskar Ragnar må från och med månaden näst efter den, vari han erhåller avsked, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till sådant belopp, att pensionen jämte vad honom må bliva tilldelat från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till 1,116 kronor.

II. Ang. socialdepartementet.

37:o.

I en till riksdagen avlåten, den 12 februari 1926 dagtecknad proposition nr 94 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att andre kanslisekreteraren i Kungl. Maj:ts kansli, amanuensen i socialdepartementet *Cornelius Hans Sjöcrona* må från och med månaden näst efter den, vari han lämnar sin anställning i nämnda departement, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,980 kronor.

Under erinran att riksdagen tidigare i vissa fall beviljat pensioner åt icke-ordinarie befattningshavare i amanuensställning inom den civila statsförvaltningen får riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

38:o.

Under punkten 2:o av nyssnämnda proposition nr 94 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att överbarnmorskan vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm *Hildur Riben* må från och med månaden näst efter den, vari hennes anställning vid nämnda läroanstalt upphör, dock tidigast från och med den 1 oktober 1926, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 408 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

39:o.

Med biträdande av Eders Kungl. Maj:ts under punkten 3:o av ifrågavarande proposition nr 94 framställda förslag och under hänvisning till

den i propositionen lämnade utredningen i ärendet har riksdagen medgivit,

dels att polisuppsyningsmannen *Anders Pravitz* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning såsom polisuppsyningsman, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 1,032 kronor under villkor att pension till lika stort belopp utgår från landsting, kommuner eller enskilda;

dels ock att å ifrågavarande pension må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl att dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

40:o.

I punkt 4:o av samma proposition nr 94 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

dels att poliskonstapeln *Carl Gustaf Thorsell* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning såsom poliskonstapel, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära — i stället för honom av 1919 års lagtima riksdag tillerkänt pensionsbelopp av 500 kronor — en årlig pension av 1,032 kronor under villkor att pension till lika stort belopp utgår från landsting, kommuner eller enskilda;

dels ock att å ifrågavarande pension må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl att dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

Då Thorsell icke tillträtt den pension, som år 1919 beviljats honom, utan alltjämt kvarstår i tjänst, synes det vara billigt, att han vid avgång från tjänsten tillerkännes pension till belopp, som numera anses utgöra skälig pension för polisman. Riksdagen har ock tidigare i vissa fall medgivit förhöjning av beviljad pension under liknande förhållanden.

På grund härav får riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

IV. Ang. ecklesiastikdepartementet.

41:o.

I punkten 1:o av en till riksdagen den 12 februari 1926 avlåten proposition nr 86 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att extra biträdet vid domkapitlet i Härnösand *Anna Blomberg* må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 1,044 kronor.

Med hänsyn till *Anna Blombergs* låga levnadsålder samt till den jämförelsevis korta tid, hennes effektiva tjänstgöring hos domkapitlet omfattar, har riksdagen i likhet med föredragande departementschefen hyst tvekan, huruvida pension i nu förevarande fall borde beviljas. Då riksdagen det oaktat funnit sig böra ansluta sig till Eders Kungl. Maj:ts förslag, har riksdagen velat uttryckligen framhålla, att detta skett på grund av de synnerligen ömmande förhållanden, som i förevarande fall åberopats.

På grund av det anförda har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

42:o.

Under punkt 2:o av ifrågavarande proposition nr 86 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid domkapitlet i Lund *Mårten Henrikson* må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,500 kronor.

Riksdagen har på de i propositionen anförda skälen funnit sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning av riksdagen bifallits.

43:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkt 3:o av ifrågavarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att bibliotekarien hos vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien *Sigrid Amalia Leijonhufvud* må från och med dagen näst efter den, å vilken entledigande från hennes befattning hos akademien kan komma att beviljas, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,992 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning föreligga till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

44:o.

Under punkt 4:o av berörda proposition nr 86 föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att f. d. professorn vid konsthögskolan *Claes*

Axel Amos Grundströms änka *Carolina Grundström*, född *Assur*, må från och med den 1 juli 1925 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver ogift, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,128 kronor.

Riksdagen har, om ock med någon tvekan, funnit sig böra medgiva, att pension beredes änkefru Grundström. Vad angår pensionens storlek har riksdagen emellertid funnit anledning saknas att fastställa densamma till högre belopp än som av 1924 års riksdag tillerkänts änkan efter rektorn och professorn vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp K. O. M. Weibull eller 800 kronor årligen. Efter omräkning till nyreglerat belopp bör pension å sistnämnda belopp numera utgå med 912 kronor, till vilket belopp pensionen i förevarande fall bestämts.

I enlighet med det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att f. d. professorn vid konsthögskolan Claes Axel Amos Grundströms änka *Carolina Grundström*, född *Assur*, må från och med den 1 juli 1925 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver ogift, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 912 kronor.

45:o.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 5:o av ifrågasvarande proposition gjorda hemställan och under hänvisning till den i propositionen lämnade utredningen i ämnet får riksdagen anmäla, att riksdagen medgivit, att läraren i etsning vid konsthögskolan, vice professorn *Axel Tallberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin befattning vid konsthögskolan, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 2,724 kronor.

46:o.

Uti punkt 6:o av förevarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med budgetåret 1925—1926 höja det till arvode till en assistent å det fysikaliskt-kemiska laboratoriet vid universitetet i Uppsala å allmänna indragningsstaten utgående årliga anslaget från 2,500 kronor till 3,600 kronor.

Då arvodet till assistenten å det fysikaliskt-kemiska laboratoriet vid universitetet i Uppsala från befattningens tillkomst satts lika med övriga assistentarvoden vid universitetets institutioner, lär erinran ej kunna framställas mot att arvodet nu regleras till överensstämmelse med vad av 1925 års riksdag bestämts i fråga om berörda assistentarvoden. Med hänsyn till vad departementschefen i ärendet upplyst har riksdagen ej heller velat motsätta sig, att denna arvodesreglering vinner tillämpning, räknat från och med ingången av budgetåret 1925—1926. Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

47:o.

Eders Kungl. Maj:t har uti punkten 7:o av förevarande proposition nr 86 föreslagit riksdagen medgiva, att förra städerskan vid högre lärarinneseminariet *Maria Olsdotter Kålfeldt* må, räknat från och med den 1 juli 1925, under sin återstående livstid, så länge hon lever ogift, från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har icke givit riksdagen anledning till annan erinran än att det såsom förutsättning för pensions utgående ifrågasatta villkoret om visst civilstånd ej synts böra föreskrivas, då det här gäller en genom vederbörandes eget arbete intjänad pension, Riksdagen har alltså, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, medgivit att förra städerskan vid högre lärarinneseminariet *Maria Olsdotter Kålfeldt* må, räknat från och med den 1 juli 1925, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

48:o.

I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag i punkten 8:o av samma proposition får riksdagen, under hänvisning till den i propositionen lämnade utredningen i förevarande ärende, anmäla, att riksdagen medgivit, att vaktmästaren vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm *Johan August Johnsson* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från hans innehavande befattning äger rum, dock tidigast från och med den 1 juli 1926, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,440 kronor.

49:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår i punkten 9:o av förevarande proposition nr 86 riksdagen medgiva, att förre vaktmästaren vid Kungsholms realskola i Stockholm August Anderssons Dahls änka *Johanna Olofsdotter Dahl, född Dimberg*, må från och med den 1 november 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver ogift, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 444 kronor.

Över denna framställning anmäler riksdagen beslut i skrivelse nr 149 punkt 20:o.

50:o.

Med biträdande av vad Eders Kungl. Maj:t uti punkten 10:o av förevarande proposition nr 86 föreslagit och med hänvisning till den i propositionen förebragta utredningen i ämnet har riksdagen medgivit, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Hälsingborg *Bengt Leijon* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från hans innehavande befattning äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

51:o.

Eders Kungl. Maj:t har slutligen i punkten 11:o av merberörda proposition nr 86 föreslagit riksdagen medgiva, att föreläsningskonsulenten och pedagogiske inspektören för sinnesslöundervisningen *Nils Lundahl* må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning i statens tjänst, under sin återstående livstid åtnjuta, utöver honom tillkommande pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 2,136 kronor årligen.

Med hänsyn till den betydelsefulla och gagnande verksamhet, som *Lundahl* dels i sin anställning som statens föreläsningskonsulent, dels redan dessförinnan under en lång följd av år utövat till det statsunderstödda populärvetenskapliga föreläsningsväsendets främjande, har riksdagen funnit sig böra medgiva, att en tilläggspension av statsmedel beredes *Lundahl* utöver den pension, han på grund av sin lärartjänstgöring åtnjuter från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. Eders Kungl. Maj:ts förslag härutinnan har icke givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

52:o.

I en till riksdagen avlåten, den 19 februari 1926 dagtecknad proposition nr 139 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till vardera av förra lärarinnorna vid S:t Katarina svenska församlings kyrkoskola i Petrograd *Matilda Wilhelmina Almqvist* och *Maria Elisabet Almqvist* må från och med den 1 juli 1926 under deras återstående livstid från allmänna indragningsstaten utgå ett årligt understöd av 1,200 kronor.

Med hänsyn till de förhållanden, som återopats i propositionen, och till vad i övrigt i ärendet inhämtats, har riksdagen funnit sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen vill härvid i likhet med skolöverstyrelsen framhålla, att omständigheterna i detta fall synas vara av allt för säregen natur för att några vittgående konsekvenser av ett bifall till det väckta förslaget skulle behöva befaras.

Återopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

53:o.

I en till riksdagen avlåten, den 25 sistlidna februari dagtecknad proposition nr 191 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. adjunkten vid högre allmänna läroverket i Luleå *Karl Gustaf Harlin* må från och med månaden näst

efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 1,210 kronor för år.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit och då den tjänstepension, som enligt nu gällande beräkningsgrunder skulle tillkomma Harlin, måste anses oskäligt låg i förhållande till hans långvariga och väl vitsordade verksamhet i undervisningens tjänst, finner riksdagen i likhet med departementschefen, att en tilläggs pension bör beviljas Harlin. Mot det i sådant avseende föreslagna beloppet har riksdagen icke haft anledning till erinran. Tilläggs pensionen har beviljats att utgå å allmänna indragningsstaten, räknat från och med den 1 augusti 1925, varvid sammanlagda beloppet av den Harlin tillkommande pensionen jämte tilläggs pensionen bör regleras i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Riksdagen får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts föreliggande proposition av riksdagen bifallits.

54:o.

Eders Kungl. Maj:t har vidare i en till riksdagen avlåten, den 25 sistlidna februari dagtecknad proposition nr 192, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. adjunkten vid samskolan i Askersund *Jöns Jönsson Ekegren* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 360 kronor för år.

Såsom statskontoret erinrar, föreligger icke för närvarande rätt för statsanställd lärare att för pension tillgodoräkna sig tjänstgöring vid enskild eller kommunal läroanstalt. I speciella undantagsfall har emellertid riksdagen ansett omständigheterna vara sådana, att riksdagen funnit sig böra bevilja en dylik lärare tilläggs pension utöver den, som tillkommit honom jämlikt civila pensionslagen. I detta avseende må här erinras om vad i nästföregående punkt härom närmare förmäles ävensom att riksdagen under nämnda punkt i ett likartat fall medgivit en tilläggs pension. I anslutning härtill skulle i nu föreliggande fall ytterligare omkring 3 tjänstår få räknas Ekegren tillgodo och skulle i sådan händelse sammanlagda antalet för pension beräkneliga tjänstår för honom hava utgjort 28 och pensionen uppgå till $\frac{28}{33}$ av pensionsunderlaget 4,000 kronor eller efter föreskriven avrundning 3,400 kronor. Då Ekegren av statskontoret förklarats berättigad till en avkortad pension av 3,040 kronor, skulle alltså tilläggs pensionens belopp utgöra 360 kronor om året. Med hänsyn till vad i ärendet förekommit finner riksdagen sig böra medgiva, att en tilläggs pension till nyss angivna belopp beredes Ekegren. Denna tilläggs-

pension har anvisats att utgå å allmänna indragningsstaten under Ekegrens återstående livstid, räknat från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, varvid sammanlagda beloppet av Ekegrens pension och tilläggspension bör regleras i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Riksdagen får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning av riksdagen bifallits.

V. Ang. jordbruksdepartementet.

55:o.

I en till riksdagen avlåten, den 19 februari 1926 dagtecknad proposition nr 149 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att kansliskrivaren i jordbruksdepartementet *Kristina Maria Bengtson* må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid, utöver henne författningsenligt tillkommande pension från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig fyllnadspension till sådant belopp, att båda pensionsbeloppen tillsammans uppgå till, för år räknat, 2,160 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, att kansliskrivaren Bengtson skulle med hänsyn till sin jämförelsevis långa tjänstgöring såsom biträde å domarkansli, vilken tjänstgöring ansetts hava varit av direkt nytta för hennes efterföljande arbete i jordbruksdepartementet, beredas en tilläggspension till så stort belopp — 288 kronor — att densamma jämte henne vid avgång från kansliskrivarbefattningen tillkommande pension komme att uppgå till hel pension för sistnämnda befattning eller 2,160 kronor. Riksdagen vill visserligen erinra, att de å domsagornas kanslier anställda biträdena icke äro att hänföra till befattningshavare i statens tjänst och att riksdagen tidigare av principiella skäl avslagit gjorda framställningar om beviljande av pension utav statsmedel åt dylika biträden. Denna riksdagens ståndpunkt synes emellertid icke böra hindra, att vid bestämmande av pension för statstjänst i nu förevarande fall viss hänsyn tages till ifrågavarande tjänstgöring. Då riksdagen sålunda funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, har riksdagen likväl velat uttryckligen framhålla, att riksdagen härmed icke får anses i någon mån hava tagit ståndpunkt till den principiella frågan, huruvida och i vilken utsträckning vid beräkning av tjänstår för statspension verksamhet utom statens tjänst må böra tagas i betraktande.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

56:o.

I punkt 2:o av samma proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att avlidne lantbruksingenjören Johan Fredrik Nernsts änka *Anna Charlotta Nernst, född Dalén*, må från och med den 1 oktober 1925, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, åtnjuta pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 696 kronor årligen.

Av utredningen i ärendet framgår, att lantbruksingenjören Nernst varit berättigad att ingå som delägare i civilstatens änke- och pupillkassa och härigenom grundlägga rätt till pension för sin efterlämnade änka men underlåtit att göra detta. Vid sådant förhållande torde änkepension av statsmedel ej böra ifrågakomma med mindre särskilda skäl därför kunna anses föreligga. Den omständigheten, att Nernst under jämförelsevis lång tid varit i statens tjänst anställd, lär nämligen icke i och för sig kunna föranleda till beredande av pension åt hans änka. Då emellertid med hänsyn till den betydande behållningen i boet efter Nernst något behov av understöd i detta fall ej synes föreligga och då ej heller i övrigt några särskilda omständigheter anförts av beskaffenhet att motivera statspension, har riksdagen ansett sig icke böra bifalla den gjorda framställningen.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke av riksdagen bifallits.

57:o.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts i punkten 3:o av förevarande proposition nr 149 gjorda framställning angående pension åt stallbetjänten E. Bergs änka anmäler riksdagen sitt beslut i annat sammanhang (skrivelse nr 149 punkt 21:o).

58:o.

Med biträdande av Eders Kungl. Maj:ts i punkten 4:o av berörda proposition nr 149 framställda förslag och under hänvisning till den i propositionen lämnade utredningen i ärendet får riksdagen anmäla, att riksdagen medgivit, att arbetaren vid Ultuna egendom *Lars Erik Lundberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin anställning därstädes, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 792 kronor.

59:o.

Över Eders Kungl. Maj:ts under punkten 5:o av propositionen nr 149 gjorda framställning angående pension åt ladufogden vid Alnarps egendom P. J. Dahls änka anmäler riksdagen sitt beslut i annat sammanhang (skrivelse nr 149 punkt 22:o).

VI. Angående handelsdepartementet.

60:o.

I en till riksdagen avlåten, den 5 februari 1926 dagtecknad proposition nr 101 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre expeditionsvakten hos försäkringsinspektionen *Per Erik Andersson* må, räknat från och med dagen näst efter den, varunder han erhåller avsked från sin anställning som nattvakt vid nationalmuseum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta, utöver honom författningsenligt tillerkänd pension å 1,272 kronor för år, en tilläggspension av 372 kronor årligen.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

61:o.

I punkten 2:o av förevarande proposition nr 101 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att framlidne skeppsmättningsöverkontrollören och överinspektören Karl Oskar Larssons änka *Gerda Martina Elisabet Larsson, född Laurell*, må räknat från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 1,020 kronor.

Ehuru änkan Larssons ekonomiska ställning icke är sådan, att särskilt ömmande omständigheter kunna anses föreligga, har riksdagen likväl, med hänsyn särskilt därtill att Larsson icke kunnat vinna delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa, funnit billighetsskäl tala för att pension beredes hans änka av statsmedel. I fråga om storleken av pensionen har riksdagen emellertid ansett en reduktion böra äga rum av det föreslagna beloppet. Riksdagen har därför bestämt pensionen till 696 kronor, motsvarande en oreglerad änkepension å 600 kronor eller samma belopp, som av 1923 års riksdag beviljats änkan efter en navigationsskoleföreståndare. Med dyrtidstillägg enligt nuvarande grunder kommer en dylik pensionsförmån att uppgå till sammanlagt inemot 950 kronor årligen.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, medgivit, att avlidne skeppsmättningsöverkontrollören och överinspektören Karl Oskar Larssons änka *Gerda Martina Elisabet Larsson, född Laurell*, må räknat från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 696 kronor.

62:o.

I punkten 3:o av propositionen nr 101 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att framlidne navigationsskolläraren Olof Mårtenssons änka *Anna Mårtensson, född Libell*, och makarnas minderåriga son *Sten Nils Henry* må, räknat från och med den 1 januari 1926, å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension, änkan, så länge hon förbliver änka, till belopp av 684 kronor och sonen till och med det år, varunder han uppnår 18 års ålder, till belopp av 276 kronor.

Beträffande förslaget om pension åt änkan Mårtensson har riksdagen icke funnit anledning till annan erinran än att pensionsbeloppet bestämts till 696 kronor, närmast motsvarande oreglerad änkepension å 600 kronor. Vad angår frågan om pension åt makarna Mårtenssons son har riksdagen, om ock med någon tvekan, funnit sig böra bevilja sådan pension, varvid emellertid beloppet nedsatts till 120 kronor årligen.

På grund av det anförda har riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att framlidne navigationsskolläraren Olof Mårtenssons änka *Anna Mårtensson, född Libell*, och makarnas minderåriga son *Sten Nils Henry* må, räknat från och med den 1 januari 1926, å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension, änkan, så länge hon förbliver änka, till belopp av 696 kronor och sonen till och med det år, varunder han uppnår 18 års ålder, till belopp av 120 kronor.

Stockholm den 16 april 1926.

Med undersätlig vörndnad.